

Velkuanmaan osayleiskaava

Sijaintikartta

LIITE 1

VELKUANMAAN OSAYLEISKAAVA OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA (Maankäyttö- ja rakennuslaki 63 §)

1. JOHDANTO

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sisältää suunnitelman siitä kuinka osallistuminen ja vuorovaikutus kaavan laatimisessa järjestetään.

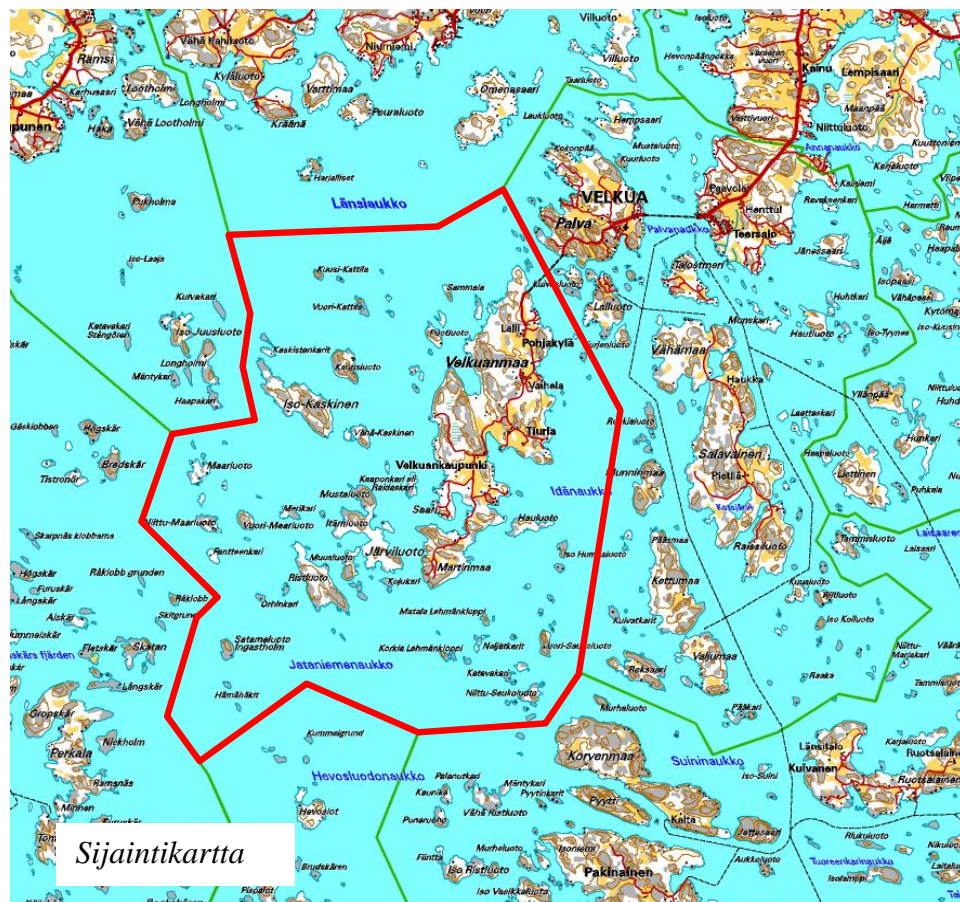
2. ALOITE JA PÄÄTÖKSET

Velkuan kunnanhallitus päätti Velkuanmaan osayleiskaavan laadinnasta 26.3.2007. Osayleiskaavan laadintaa ovat esittäneet mm. Lounais-Suomen ympäristökeskus ja Varsinais-Suomen liitto.

Osayleiskaavan laadintaa alkuvaiheessa on ohjannut Velkuan kunnan asettama työryhmä. Käytännön laatimisesta vastasi kaavatyön alkaessa Pöyry Environment Oy Turun toimisto. Vuoden 2010 alusta lähtien yhtiöiden fuusioituttua työtä jatkaa Pöyry Finland Oy. Osayleiskaavaa laatii Velkuan kunnan yhdistyttyä Naantalin kaupunkiin 1.1.2009, Naantalin kaupungin kaupunkisuunnittelujaosto. Osayleiskaavan lopullisesta hyväksymisestä vastaa Naantalin kaupunginvaltuusto.

3. SUUNNITTELUALUE

Osayleiskaava koskee Naantalin kaupungin entisen Velkuan kunnan Velkuanmaata lähialueineen. Velkuanmaan saari on kooltaan noin 7 km² ja se sijaitsee noin neljän kilometrin etäisyydellä Teersalossa sijaitsevasta keskustaaajamasta. Kaavoitettavan alueen koko vesialueineen on noin 67 km², ja se sisältää Velkuanmaan lisäksi noin 50 yli hehtaarin kokoista saarta.

NAANTALIN KAUPUNKI

Velkuanmaan osayleiskaava / osallistumis- ja arviointisuunnitelma
31.5.2007, tark. 10.6.2008, 13.6.2008, 4.9.2008, 26.11.2008, 28.9.2010

---

4. LÄHTÖKOHDAT

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ryhmittelyssä omana kokonaisuutenaan käsitellään luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityisiä alueita, joihin kuuluu mm Saaris-tomeri. Erityisalueisiin liittyvissä valtakunnallisissa tavoitteissa on keskeistä

- luonnon- ja kulttuuriarvojen sekä rakennetun ympäristön erityispiirteiden säilyttäminen. Samalla tulee ottaa huomioon elinkeinoelämän ja vakituisen asutuksen tarpeet.
- edellytykset asumiselle ja elinkeinotoiminnan harjoittamiselle säilytetään
- omaleimaisten, luonnonoloihin sopeutuneiden kylä- ja kulttuuriympäristöjen säilyttäminen ehjinä.

Toimivaan aluerakenteeseen liittyvissä tavoitteissa on keskeistä mm

- olemassa olevien rakenteiden hyödyntäminen sekä monipuolisen elinkeinorakenteen luominen
- maaseudun elinkeinotoimintojen edistäminen ja muun toimintapohjan monipuolistaminen

Eheytyvään yhdyskuntarakenteeseen ja elinympäristön laatuun liittyvissä tavoitteissa on keskeistä mm

- edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä
- olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntäminen ja eheyttäminen
- riittävien alueiden varaaminen elinkeinotoiminnoille olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen
- viheralueiden yhtenäisyys
- rakennetun ympäristön ajallinen kerroksellisuus, omaleimaisuus ja ihmisläheisyys

Kulttuuri- ja luonnonperintöön, virkistyskäyttöön sekä luonnonvaroihin liittyvissä tavoitteissa on keskeistä mm

- luonnon virkistyskäytön ja luonto- ja kulttuurimatkailun edistäminen
- kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön säilyminen
- arvokkaiden luonnonalueiden ja niiden monimuotoisuuden säilyminen
- edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä
- matkailualueiden eheyttäminen ja osoittaa matkailun kehittämiselle riittävät alueet

Toimivien yhteysverkkojen ja energiahuollon kannalta keskeistä on mm:

- liikenneturvallisuuden parantaminen
- ensisijaisesti olemassa olevien pääliikenneväylien ja – verkostojen kehittäminen

Seutukaava ja maakuntakaava

Maakuntakaavaehdotus

Maakuntakaavaehdotus oli yleisesti nähtävillä 1.6.- 2.7.2010 välisen ajan. Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus hyväksyi 24.5.2010 tarkistettujen ehdotukset Loimaan, Turunmaan ja Vakka-Suomen seutukuntien sekä Turun seudun kehyskuntien maakuntakaavoiksi. Kaavat korvaavat alueille vahvistetut seutukaavat. Loma-asutuksen mitoitus on sama kuin seutukaavojen yhdistelmässä (1993). Koko kaava-alue on osoitettu maa- ja metsätalous- /retkeily- /virkistysalueeksi (MRV). Vaihelaan on osoitettu retkeily- ja matkailutoimintojen kohde (r 603) ja yhteysalussatama. Lisäksi alueelle on osoitettu

NAANTALIN KAUPUNKI

Velkuanmaan osayleiskaava / osallistumis- ja arviointisuunnitelma

31.5.2007, tark. 10.6.2008, 13.6.2008, 4.9.2008, 26.11.2008, 28.9.2010

---

kaksi merkittävän rakennetun ympäristön kokonaisuutta (sr 3908 ja 3915) ja yksi ryhmä (srr 3905), viisi muinaisjäännöskohdetta (sm 3956,3955,3957,3954 ja 3961) ja yksi alue (sma 3950) sekä kaksi kylätonttia tai muuta historiallisen ajan mahdollista kiinteää muinaisjäännöstä (smh 3851 ja 3950).

Seutukaava

Alueella on voimassa Varsinais-Suomen seutukaava. Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmässä (1993) alueelle on osoitettu:

- Velkuanmaassa enintään 5-7 loma-asuntoyksikköä rantakilometriä kohden; muuhun kuin loma-asumiseen tulee osoittaa 40 % rannan määrästä
- Muihin saariin enintään 3-5 loma-asuntoyksikköä rantakilometriä kohden; muuhun kuin loma-asumiseen tulee osoittaa 50 % rannan määrästä
- Osa saarista osoitettu MM2-alueeksi (Maa- ja metsätalousvaltainen alue, joka on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen ottaen huomioon myös ulkoilun ja ympäristönsuojelun tarpeet)
- Velkuanmaan Sekstantin venesatama on osoitettu vesiliikennekohteeksi LV

Yleiskaava

Alueella on voimassa 22.4.1996 päivätty, 30.12.1997 ja 25.8.2000 vahvistettu Velkuan yleiskaava. Yleiskaavassa alue on osoitettu M-, MY-, SL-, AO-, A-, AM-, RA-, LV_y ja LY-alueiksi.

Alueelle on laadittu seuraavat yleiskaavan muutokset:

- Vaihelan kiinteistö (920-405-1-64) 2002. Yleiskaavan muutoksessa kaksi lomarakennuksen rakennuspaikkaa muutettiin yhdeksi omakotitontin rakennuspaikaksi.
- Järviluoto, 2005. Muutoksessa siirrettiin joidenkin lomarakennusten sijaintipaikkaa.
- Satavaluoto, 2000. Muutoksessa siirrettiin joidenkin lomarakennusten sijaintipaikkaa.

Asemakaavat

Alueelle on laadittu seuraavat asemakaavat:

- Sekstantin asemakaava, Maa ja Vesi Oy 29.5.2002. Asemakaavassa Sekstanttiin on osoitettu yhdeksän omakotitonttia ja yksi loma-asuntotontti. Alue on osittain rakennettu.
- Mustaluodon ranta-asemakaava, 1990
- Kaurisluodon ranta-asemakaava 1993
- Kaurisluodon ranta-asemakaavan muutos 2000
- Kaurisluodon ranta-asemakaavan muutos 2008

Perusselvitykset

Alueen suunnittelua varten on koottu seuraavat selvitykset ja -tiedot:

- kantatilaselvitys
- luontoselvitys
- väestöä ja loma-asutusta koskevat tiedot
- teitä, laitureita ja muita liikenneyhteyksiä koskevat tiedot
- kunnallisteknistä verkostoa, vedenhankintaa ja jätevesien käsittelyä koskevat tiedot
- selvitys suojeltavasta rakennuskannasta
- selvitys maisemallisista arvoista
- arvio mahdollisesti pilaantuneista maista

NAANTALIN KAUPUNKI

Velkuanmaan osayleiskaava / osallistumis- ja arviointisuunnitelma
31.5.2007, tark. 10.6.2008, 13.6.2008, 4.9.2008, 26.11.2008, 28.9.2010

---

5. TAVOITTEET

Tavoitteena on laatia Velkuanmaan ja sitä ympäröivien saarten oikeusvaikutteinen ja maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset täyttävä osayleiskaava. Kaava on tarkkuudeltaan sellainen, että sen pohjalta koko alueelle voidaan suoraan myöntää rakennusluvat.

Suunnittelutyön tavoitteena on laatia osayleiskaava, jossa tutkitaan mm. seuraavia aluevaraustarpeita:

- maa- ja metsätalousalueet
- pysyvän asutuksen ja loma-asuntoalueet
- kyläalueet
- matkailupalvelujen alueet
- venesatama- ja valkama-alueet
- suojelu- ja virkistysalueet

Naantalin kaupunki käyttää kaavasta nimitystä ”Velkuanmaan osayleiskaava”.

Osayleiskaavoitus sovitetaan kaupungin tavoitteisiin ja lähtökohtiin.

Tavoitteena on laatia osayleiskaava, jossa maankäyttö tukee pysyvän asutuksen säilymistä alueella yhdessä loma-asutuksen ja matkailupalvelujen kanssa.

6. MAANOMISTUS

Kaavoitettavat maa-alueet ovat pääosin yksityisessä omistuksessa.

7. OSALLISET

- kaava-alueen asukkaat ja maanomistajat
- ne kunnan jäsenet, jotka katsovat olevansa osallisia
- alueen järjestöt

Kunnan viranomaiset

- Naantalin kaupungin toimialat

Muut viranomaiset

- Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristö
- Museovirasto / maakuntamuseo, Turun museokeskus
- Varsinais-Suomen ELY-keskus, Liikenne, Liikennejärjestelmäosasto, Liikennesuunnitteluyksikkö
- Varsinais-Suomen pelastuslaitos
- Varsinais-Suomen liitto
- Liikennevirasto, Merenkulku
- Varsinais-Suomen AVI-keskus
- Varsinais-Suomen ELY-keskus, Saaristoliikenne

Yhtiöt

- paikalliset energia- ja puhelinyhtiöt

NAANTALIN KAUPUNKI

Velkuanmaan osayleiskaava / osallistumis- ja arviointisuunnitelma
31.5.2007, tark. 10.6.2008, 13.6.2008, 4.9.2008, 26.11.2008, 28.9.2010

---

8. KAAVATYÖN VAIHEET JA OSALLISTUMISEN JÄRJESTÄMINEN

Kaavoituspäätös	Velkuan kunta
OAS:n laatiminen	Konsultti laati osallistumis- ja arviointisuunnitelman. OAS:aa täsmennetään ja täydennetään tarvittaessa kaavatyön aikana.
Osayleiskaavatyön vireilletulo ja aloittaminen	- kuulutus, tiedottaminen lehdistössä - OAS nähtävänä kaupungintalolla sekä kaupungin Velkuan palvelupisteessä Sinervon talolla
Osallistuminen luonnosvaiheessa	- luonnoksen nähtävilläolosta tiedotetaan lehdistössä ja kaupungin internet-sivuilla - luonnos nähtävänä kaupungintalolla, kaupungin Velkuan palvelupisteessä Sinervon talolla sekä kaupungin internet-sivuilla. - osalliset voivat esittää suullisesti tai kirjallisesti mielipiteitä kaavaluonnoksesta.
Viranomaisyhteistyö	Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja muiden viranomaisten kanssa pidetään aloitusneuvottelu ja MRL:n mukainen viranomaisneuvottelu sekä tarpeen mukaan muita neuvotteluja.
Osallistuminen ehdotusvaiheessa	- virallinen nähtävilläolo; Ehdotus nähtävänä kaupungintalolla, kaupungin Velkuan palvelupisteessä Sinervon talolla sekä kaupungin internet-sivuilla. - ehdotuksen nähtävilläolosta tiedotetaan lehdistössä ja kaupungin internet-sivuilla. - osalliset voivat esittää kirjallisesti muistutuksia kaavaehdotuksesta
Kaavaehdotuksen hyväksyminen	- kaupunginvaltuusto hyväksyy Velkuanmaan osayleiskaavan.

9. AIKATAULU

- Syys-joulukuu 2007
- lähtötiedot tilaajan luovuttamasta aineistosta
- osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- Kesä-heinäkuu 2008
- kaavaluonnos
- Joulukuu 2008-tammikuu 2009
- 1. kaavaehdotus
- Marras-joulukuu 2010
- 2. kaavaehdotus
- Maaliskuu 2011
- hyväksyminen

NAANTALIN KAUPUNKI

Velkuanmaan osayleiskaava / osallistumis- ja arviointisuunnitelma
31.5.2007, tark. 10.6.2008, 13.6.2008, 4.9.2008, 26.11.2008, 28.9.2010

---

10. YHTEYSTIEDOT

Tilaajan yhteystiedot

Naantalin kaupunki
PL 43, Käsityöläiskatu 2
21101 Naantali

etunimi.sukunimi@naantali.fi

Elise Lehikoinen (02 434 5358)
maankäyttöpäällikkö

Konsultin yhteystiedot

Pöyry Finland Oy
Yhdyskuntasuunnittelu
Hämeenkatu 23 A, 5. krs
33200 Tampere

Jarmo Lukka 010 33 25334, fax 010 33 25331
jarmo.lukka@poyry.com
projektin hallinnointi, koordinointi ja suunnittelu

Velkuan kunta
Velkuanmaan osayleiskaava

Luontoselvitys

 Competence. Service. Solutions.

PÖYRY

Yhteenveto

Tämä luontoselvitys on tehty Velkuan kuntaan Velkuanmaan osayleiskaavaa varten. Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa luonnonympäristön yleispiirteet ja luontoarvoiltaan merkittävät kohteet alueella. Selvitystä varten koottiin alueen luonnonympäristöä koskevat lähtötiedot ja tehtiin maastokäyntejä. Selvityksen tekivät biologit FM Soile Turkulainen ja FM Tommi Lievonen Pöyry Environment Oy:stä.

Selvitysalue sijaitsee Varsinais-Suomen maakunnassa Velkuan kunnassa. Siihen kuuluu Velkuanmaan saari, jonka pinta-ala on noin 7 km², sekä sen lisäksi noin 50 yli hehtaarin kokoista saarta. Velkuanmaalla on kylä-asutusta ja viljeltyjä peltoja, ja kaikilla saarilla loma-asutusta. Kallioisia pikkusaaria ja luotoja on runsaasti.

Selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole Natura 2000-alueita tai valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteita. Selvitysalueen luonnonsuojelullisesti arvokkain kohde on Mustaluoto, joka on jo osittain luonnonsuojelualuetta. Osayleiskaavassa kohde tulee osoittaa luonnonsuojelualueeksi tässä selvityksessä esitetystä laajuudessa. Tiurlan tammi ja Velkuanmaan merenrantaniitty ovat ainoat selvitysalueella todetut kohteet, jotka voisivat täyttää luonnonsuojelulain 29 §:n suojellun luontotyypin kriteerit. Luontotyyppiä määriteltyä aluetta ei saa muuttaa niin että sen ominaispiirteet muuttuvat.

Muita luontoarvoiltaan huomionarvoisia kohteita ovat lintuluodot ja saaret, joita alueella on useita ja joilla pesii ja ruokailee myös uhanalaisia lajeja. Lisäksi selvityksessä arvioitiin luontoarvoiltaan merkittäviksi useita kallioita sekä muutamia soita ja lehtolaikkuja, jotka ovat mahdollisia metsälain 10 §:n tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Velkuanmaalla sijaitsevat maakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut perinnemaisemakohteet Nänin lehdeshaka ja Tiurlanlahden rantaniitty sekä paikallisesti arvokas Saarentienketo, joiden lisäksi löytyi muutamia muita perinnebiotooppeja. Näiden kohteiden vaikutus maankäytön suunnitteluun on lievempi ja niiden säilyttämistä suositellaan kaavan muut tavoitteet huomioon ottaen.

Turussa 2.10.2008

Pöyry Environment Oy

Tommi Lievonen
toimialapäällikkö

Soile Turkulainen
projektipäällikkö

Yhteystiedot:
Pöyry Environment Oy
Ilmarisenkatu 18, 20520 Turku
Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0196118-8
Puh. 010 33 310
Fax 010 33 31501
E-mail: etunimi.sukunimi@poyry.com

Sisältö**Yhteenveto**

1	JOHDANTO	1
2	SELVITYSALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS	1
3	MENETELMÄT JA LÄHTÖTIEDOT	1
4	LUONNONYMPÄRISTÖN YLEISPIIRTEET	2
4.1	Yleistä	2
4.2	Kasvillisuus	2
4.3	Linnusto	3
5	LUONTOARVOILTAAN MERKITTÄVÄT KOHTEET	4
5.1	Luonnonsuojelualueet	4
5.2	Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit	4
5.3	Mahdolliset metsälaki- ja vesilakikohteet Velkuanmaalla	5
5.4	Muut kohteet Velkuanmaalla	7
5.5	Muut saaret	9
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT	15
7	LÄHTEET	15

Liitteet

Liite 1: Luontoarvoiltaan merkittävät kohteet: kartta + taulukko(AutoCad).

Valokuvat: Soile Turkulainen ja Tommi Lievonen 2007 ja 2008.

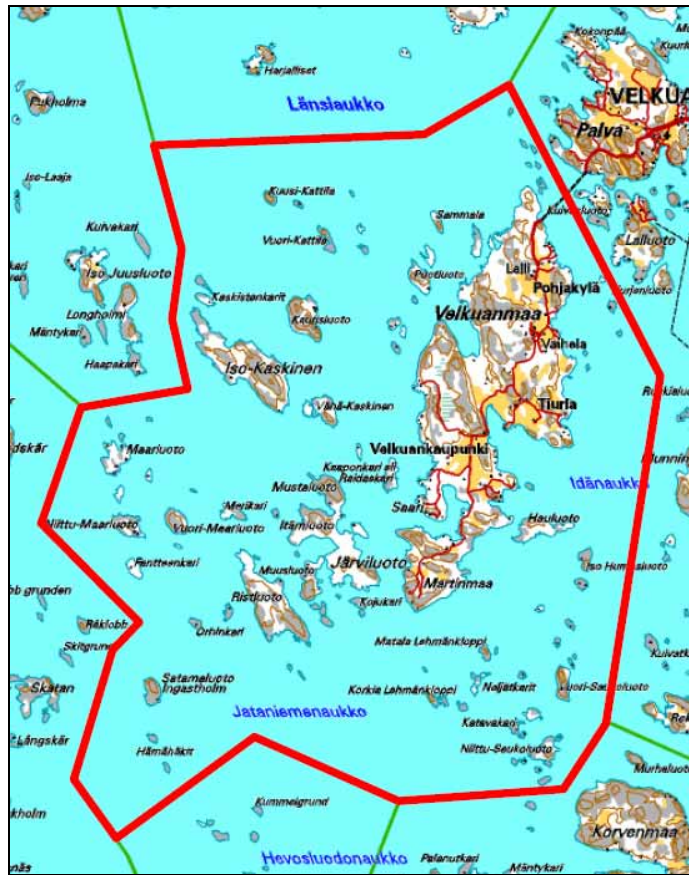
Kannen kuva: Näkymä Velkuanmaan pohjoisosan länsirannalta.

1 JOHDANTO

Tämä luontoselvitys on tehty Velkuan kuntaan Velkuanmaan osayleiskaavaa varten. Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa luonnonympäristön yleispiirteet ja luontoarvoiltaan merkittävät kohteet alueella. Selvitystä varten koottiin alueen luonnonympäristöä koskevat lähtötiedot ja tehtiin maastokäyntejä. Selvityksen tekivät biologit FM Soile Turkulainen ja FM Tommi Lievonen Pöyry Environment Oy:stä.

2 SELVITYSALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Selvitysalue sijaitsee Varsinais-Suomen maakunnassa Velkuan kunnassa. Siihen kuuluu Velkuanmaan saari, jonka pinta-ala on noin 7 km², sekä sen lisäksi noin 50 yli hehtaarin kokoista saarta. Velkuanmaalla on kylä-asutusta ja viljeltyjä peltoja, ja kaikilla saarilla loma-asutusta. Kallioisia pikkusaaria ja luotoja on runsaasti.

Selvitysalueeseen kuuluvat Velkuanmaa ja sen ympäristön saaret. © Maanmittauslaitos 2005. Lupa nro 495/KP/04.

3 MENETELMÄT JA LÄHTÖTIEDOT

Tämä luontoselvitys tehtiin yleiskaavaa varten vaadittavalla tarkkuudella Suomen ympäristökeskuksen ohjetta soveltaen (Söderman 2003). Tarkistettujen lähtötietojen mukaan selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole Natura 2000-alueita tai valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteita tai FINIBA- (Suomen tärkeät lintualueet, Finnish Important Bird Areas) tai IBA- (Kansainvälisesti tärkeät lintualueet, Important Bird Areas) linnustonsuojelualueita. Mustaluodon saaren pohjoispäässä on 0,72 ha:n laajuinen Mustaluodon luonnonsuojelualue.

Tiurlanlahden rantaniitty on luokiteltu maakunnallisessa perinnemaisemaintoinnissa maakunnallisesti arvokkaaksi (Lehtomaa 2000). Velkuan perinnemaisemat –julkaisussa on mainittu sen lisäksi maakunnallisesti arvokkaana Nänin lehdeshaka ja paikallisesti arvokkaana Saarentienketo, jotka kaikki sijaitsevat Velkuanmaalla (Knuutila ym. 2005). Velkuan ja Merimaskun kuntien ranta-alueille 1990-luvun alussa tehdyssä luontoinventoinnissa on mainittu selvitysalueelta 14 muuta luontoarvoiltaan huomionarvoista kohdetta tai aluetta (von Numers 1992). Tiedot näiden nykytilasta päivitettiin tässä selvityksessä. Lisäksi selvitystä varten tarkistettiin ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmästä tiedot alueella tavatuista uhanalaisista lajeista (tarkistettu 18.2.2008).

Maastokartoitukset tehtiin Velkuanmaan saarella 10.12.2007 ja 12.9.2008. Muu saaristo kierrettiin veneellä 1.7.2008. Maastossa kartoitettiin alueelta seuraavat maankäytön suunnittelussa huomioon otettavat kohteet:

- luonnonsuojelulain 29 §:n suojellut luontotyytit
- vesilain 15a §:n ja 17a §:n luonnontilaisina säilytettävät kohteet
- metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristöt
- uhanalaisille lajeille (luonnonsuojeluasetuksen liite 4) sekä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeille ja lintudirektiivin liitteen I lajeille soveltuvat elinympäristöt
- muut luonnon monimuotoisuuden kannalta huomionarvoiset kohteet

Lähtötietojen ja maastokäynnin perusteella todetut luontoarvoiltaan merkittävät kohteet on esitelty luvussa 5 ja niiden rajaukset löytyvät liitekartalta 1.

4 LUONNONYMPÄRISTÖN YLEISPIIRTEET

4.1 Yleistä

Selvitysalue sijaitsee Saaristomerellä keski- tai selkäsaariston alueella. Kasvillisuusvyöhykkeenä on hemiboreaalisena vyöhykkeen Lounainen rannikkomaa. Mereisen ilmaston ja tuulen vaikutus näkyy alueen rantapuustossa, tiheitä ruovikoita on harvassa ja uloimmat luodot ovat yleisesti karuja, lähes puuttomia.

Alueelta ei ole käytettävissä tarkkoja maaperätietoja, mutta suurin osa saarista on kallioisia tai kalliota ohuen pintamaakerroksen peitossa. Vain Velkuanmaan saarella esiintyy laajemmin hienompia maalajeja alueilla, jotka on pääosin raivattu pelloiksi. Mustaluodolla ja Niittu-Saukoluodolla esiintyy kallioperässä kalkkia (Suomen ympäristökeskus 2008). Rannikkovesien ekologinen tila on luokiteltu alueella välttäväksi (Lounais-Suomen ympäristökeskus 2008).

4.2 Kasvillisuus

Velkuanmaa on suurehko saari, jonka metsät ovat enimmäkseen karuja kalliometsiä, mutta joista paikoin löytyy rehevämpiäkin piirteitä. Laajin yhtenäinen metsäalue ulottuu länsirannalla Puotniemen tyveltä pohjoiseen Niemenpäähän. Muista saarista suurimmassa Iso-Kaskisessa ja Ristiluodolla on sekä mänty- että kuusimetsiä ja osin tuoreita hakuita. Pienet saaret ja suurempien saarten kallioidet osat kasvavat yleensä kitukasvuisia mäntyjä. Monissa pienissä saarissa on aiemmin laidunnettu lampaita.

Rannoilla on tervaleppää kapeana vyöhykkeenä tai pieninä metsikköinä, joissa kasvaa lisäksi mesingarvoa ja puna-ailakkia. Suojaiset rannat ovat yleensä ruovikkoisia ja kapeina kaistaleina voi olla rantaniittyä, jossa kasvaa mm. mesiangervoa, nuokkukohok-

kia, pietaryrttiä ja virmajuurta. Pieniltä saarilta löytyy sorarantojen merenrantakasvillisuutta. Uhanalaisista kasvilajeista alueella on tavattu suolayrtti (EN), kalkkijalosalammal (VU), tuoksukäppyräsammal (EN), horkkakatkerö (VU) ja peltorusojuuri (VU) (Ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmä).

Merenrantankasvi isorantasappi Maarluodon riutalla. Lokkeja kumpelkarilla.

4.3 Linnusto

Linnustollisesti alue edustaa tyypillistä mantereen läheisyydessä olevaa saaristoaluetta, jossa ei ole vielä vahvasti ulkosaariston tunnuspiirteitä. Pesimälinnusto on melko tyypillistä saariston pesimälajistoa. Alueen tyyppilintuja ovat mm. harmaa- ja merilokki, lapintiira ja haahka. Suuremmilla saarilla esiintyy lehti- ja havumetsien lajistoa. Muutto-aikaan alueella saattaa levähtää suurempiakin lintumääriä.

Alueen linnustollisesti merkittävimpiä kohteita ovat yksittäiset pesimäluodot, joilla pesii mm. lorkkilintukolonioita ja vesilintuja. Osa aiemmin havaituista lintuluodoista oli maastotarkistuksen aikaan tyhjiä, mutta myös uusia kolonioita löytyi muilta luodoilta. Koloniat voivat vuosittainkin vaihtaa pesimäkolonian paikkaa ja siten suurin osa soveltuvista luodoista voi toimia kolonioiden pesäpaikkoina eri vuosina. Alueella ei ole yhtenäisiä erityisen arvokkaita lintulahtia tai ruovikkoalueita, mutta olemassa olevista merkittävin on Salmi-niminen lahti. Muita ruovikkoisia vesi- ja rantalinnuston todennäköisimmin käyttämiä, muuta ympäristöä arvokkaampia alueita ovat Taarlahti ja Tiurlahti.

Havaituista ja tiedossa olleista lintulajeista merkittävimmät ovat merikotka (VU), selkälokki (VU), naurulokki (VU) ja riskilä (NT). Alueella esiintyy ainakin satunnaisesti (muutonaikaisesti, mahdollisesti pesivänäkin) räyskää (VU), naurulokkia (VU), ruskosuohaukkaa (NT) ja sääksi (NT). Lintudirektiivin liitteen I lajeista havaintoja tehtiin maastokäynnillä merikotkasta, kala- ja lapintiirasta, räyskästä sekä palokärjestä, joskin useita muitakin direktiivin liitteen I lajeja varmasti alueella esiintyy (esim. laulujoutsen, ruskosuohaukka, teeri).

Uhanalaisuusstatus on esitetty IUCN koodilla CR=äärimäisen uhanalainen, EN=Erittäin uhanalainen, VU=Vaarantunut, NT=Silmälläpidettävä, LC=Elinvoimainen, NE=ei arvioitu.

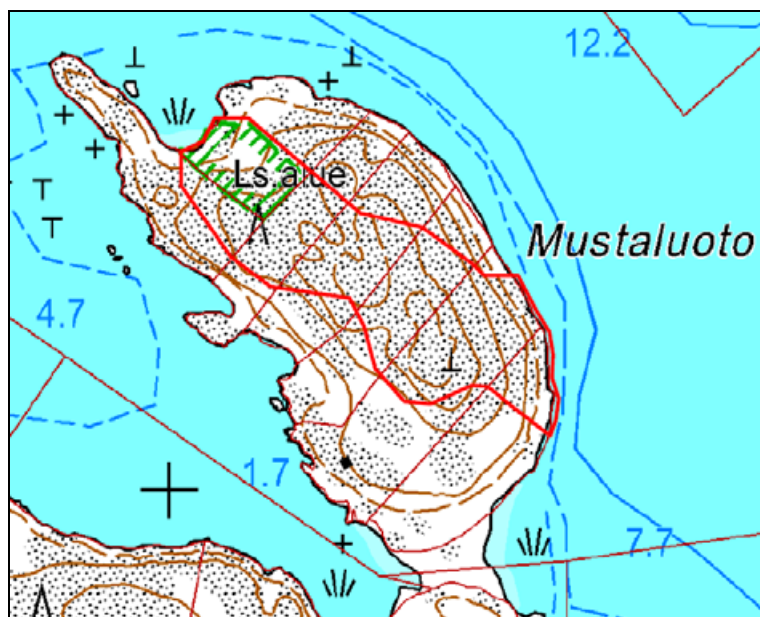
5 LUONTOARVOILTAAN MERKITTÄVÄT KOHTEET

5.1 Luonnonsuojelualueet

1. Mustaluoto

Mustaluodon saaren kalliolla on luoteesta kaakkoon kulkeva kalkkikivipaljastuma, jollaiset ovat Suomessa harvinaisia. Saarella kasvaa kalkkia suosivista putkilokasveista mm. horkkakatkeru, joka on luokiteltu uhanalaiseksi vaarantuneeksi (VU), sekä mak-sasammallaji, joka on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN) ja erityisesti suojeltavaksi (Lounais-Suomen ympäristökeskus 2006). Muita lajeja ovat mm. liuskaraunioinen, keltalehdokki, käärmeenpistoyrtti, mäkirikko, ahopellava, keväthanhikki ja mäkiuisma (Kotiranta 2008).

Arvotus: Kohde on uhanalaisen lajistonsa vuoksi valtakunnallisesti arvokas. Saaren pohjoisosassa on 0,72 ha:n laajuinen luonnonsuojelualue (Lounais-Suomen ympäristökeskuksen päätös LOS-2006-L-169-251). Sen lisäksi suojeluarvoja on alla olevaan karttaan merkityllä alueella, joka jatkuu kapenevana vyöhykkeenä läpi saaren (Kotiranta 2008). Ranta-asemakaavassa ja yleiskaavassa alue on merkitty keskeisiltä osiltaan SL-alueeksi.

Mustaluodon luonnonsuojelullisesti arvokkaimman alueen rajaus (Kotiranta 2008).

5.2 Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit

Selvitysalueella ei ole luonnonsuojelulain suojeltuina luontotyyppinä rajattuja kohteita eikä sellaisia todettu maastokartoituksissa lukuun ottamatta Tiurlassa kasvavaa tammea. Yleiskaavatasoisesti tehtyä selvitystä ei voida pitää luontotyyppien osalta kattavana inventointina, vaan kohteiden osalta päätökset tekee alueellinen ympäristökeskus. Syyskuussa 2008 Lounais-Suomen ympäristökeskus rajasi Velkuanmaan länsirannalta luonnonsuojelulain mukaisen merenrantaniityn.

Pieniä avoimia hiekkarantoja ja hiekkaisia sorarantoja on mm. Velkuanmaan luoteisosassa sekä Kuusikattilan kaakkoisosassa ja Ristiluodon eteläosassa. Niiden ei arvioitu täyttävän suojeltuihin luontotyyppeihin kuuluvan luonnontilaisen hiekkarannan kriteere-

jä, koska ne ovat joko liian suppea-alaisia tai niiden maa-aines on enimmäkseen soraa eikä hiekkarannoille tyypillistä kasvilajistoa esiinny. Järviruoko on monin paikoin vallannut ennen avoimia rantoja, joissa aikaisemmin on saattanut esiintyä hiekkarantoja tai suojeltuihin luontotyyppeihin kuuluvia merenrantaniittyjä.

Tervaleppää kasvaa monin paikoin kapeana tai leveähkönä vyöhykkeenä rannoilla, mutta missään kohdin ei todettu suojeltuihin luontotyyppeihin kuuluvia tervaleppäkorpia. Jalopuita kasvaa etenkin Velkuanmaalla yksittäin ja pihapiireissä mahdollisesti istutettuina, mutta suojeltuihin luontotyyppeihin kuuluvia jalopuumetsiköitä ei todettu. Velkuanmaalla on peltoihin rajoittuvia katajaa kasvavia kallioita, mutta niiden ei arvioitu olevan suojeltuihin luontotyyppeihin kuuluvia katajaketoja.

2a. Tiurlan tammi

Velkuanmaan Tiurlassa kasvaa peltoon rajoittuvan metsäalueen reunassa kookas tammi, jonka läpimitta on yli 60 cm. Sen ympäristössä on muuttamia pienempiä tammia. Paikallistie kulkee puun vierestä.

Arvotus: Tammi on mahdollinen luonnonsuojelulain 29 §:n suojeltu luontotyyppi: avointa maisemaa hallitseva yksittäinen puu tai puuryhmä.

2b. Järvenlauan merenrantaniitty

Syyskuussa 2008 Lounais-Suomen ympäristökeskus rajasi Velkuanmaan länsirannalta luonnonsuojelulain mukaisen merenrantaniityn. Kohteen sijainti on osoitettu kartalla, mutta siitä ei ollut vielä tarkempia tietoja käytettävissä. *Täydennys 12.11.2008: Kohde on luontaisesti avoin ja pääosin matalakasvuinen, jokseenkin luonnontilainen merenrantaniitty, jossa tavataan edustavaa kasvillisuutta. Kohteen kasvilajisto jäi puutteellisesti selvitettyksi (Arto Kalpa, kirjallinen tiedonanto 14.10.2008).*

Arvotus: Kohteen ominaispiirteiden säilymistä ei saa vaarantaa. Kielto tulee voimaan, kun alueellinen ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt suojellun luontotyypin rajat ja antanut päätöksen tiedoksi maanomistajalle.

5.3

Mahdolliset metsälaki- ja vesilakikohteet Velkuanmaalla

Potentiaalisia metsälakikohteita ovat Velkuanmaalla kalliot, joista on tässä pyritty tuomaan esille luonnontilaltaan edustavimmat, sekä muutamat suot. Muiden saarten merkittävät kalliot ja yksi lehto on esitelty kohdassa 5.5. sekä Mustaluodon kalkkikallio kohdassa 5.1. Metsälakikohteet on mainittu mahdollisina kohteina, koska niiden osalta viralliset päätökset tekee metsäkeskus. Vesilain tarkoittamia kohteita ovat selvitysalueella muutamat norot: fladoja, kluuvijärviä tai lampia selvitysalueella ei ole eikä luonnontilaisia lähteitä todettu.

3. Kullavuori-Kraakniemi

Velkuanmaan eteläosan Kullavuori on korkea kalliomäki, jonka eteläreunalla on paikallistiehen rajoittuva jyrkänne. Kullavuoren lakialue on lähes puuton ja kasvillisuudeltaan karu. Kullavuoren reunoilla on mereistä kalliomännikköä, joka jatkuu Kraakniemeen.

Arvotus: Kohde on mahdollinen metsälain 10 §:n tarkoittama vähätuottoinen kallio. Kohteella on myös maisemallista arvoa.

Kullavuori ja Keskimaansuo.

4. , 5. ja 6. Varivuoren alueen kalliot

Velkuanmaan keskiosan Varivuori on korkea, osin jyrkänteinen kalliomäki (4). Saman kallioselänteen pohjoispäässä on Taarlahteen rajoittuva nimetön kalliomäki (5). Etelämpänä on Nänin pohjoispuolella Velkuankaupungin peltoaukeaan rajoittuva kallioselänne (6). Kaikki kalliot ovat kasvillisuudeltaan karuja ja kasvavat harvaa melko luonnontilaista kalliomännikköä.

Arvotus: Kohteet ovat mahdollisia metsälain 10 §:n tarkoittamia vähätuottoisia kallioita.

7. ja 8. Santasuo ja Keskimaansuo

Velkuanmaan keskiosassa on kaksi lähekkäistä kalliomäkien välistä suoaluetta: Santasuo (7) ja Keskimaansuo (8). Molemmat ovat reunoilta kitumäntyä kasvaa rämettä ja keskiosasta avointa saravaltaista nevaa. Keskimaansuon eteläpäässä on vesilampare, joka saattaa olla alun perin kaivettu ja josta laskee osin ojaksi perattu purouoma kohti rantaa. Lampareta ja uomaa ei arvioitu vesilain tarkoittamiksi luonnontilaisiksi kohteiksi.

Arvotus: Suot ovat mahdollisia metsälain 10 §:n tarkoittamia vähäpuustoisia soita.

9. Suurniemen rantakalliot

Tiurlan itäpuolella Suurniemessä on rantaan rajoittuvia jyrkkiä rantakallioita, joilla kasvaa mereistä kalliomännikköä. Itäosan pohjoisreunalla on jyrkänne, josta on lohjennut iso lohkare. Kallioiden painanteissa on pieniä soistumia.

Arvotus: Kohteet ovat mahdollisia metsälain 10 §:n tarkoittamia vähätuottoisia kallioita. Kohteella on myös maisemallista arvoa.

10. ja 11. Taarlahden itäpuolen kalliot

Taarlahden itäpuolella on melko jyrkästi kohti rantaa laskeva kalliorinne, jossa kasvaa harvaa ja melko luonnontilaista kalliomännikköä. Rinteen keskivaiheilla virtaa alas rinnettä puro, joka kuivunee ajoittain. Puronvarsi ei erotu kasvillisuudeltaan, mutta rannassa on puron suulla pieni tervalepikko.

Arvotus: Kalliot ovat mahdollisia metsälain 10 §:n tarkoittamia vähätuottoisia kallioita. Noroa voidaan pitää vesilain 17 a §:n luonnontilaisena uomana.

12. ja 13. Velkuanmaan luoteisosan kalliot

Velkuanmaan pohjoisosan länsirannalla on monin paikoin kallioista rantaa. Järvenkarin kohdalla on matalia silokallioita, jotka pistävät esiin useina lähekkäisinä niemenkärkinä ja kapeina luotoina, joiden välissä matalassa vedessä kasvaa järviruokoa. Pohjoisosassa on jyrkästi vedestä nouseva rantakallio, jonka puusto on melko luonnontilaista kalliomännikköä. Hieman etelämpänä ulottuu rantaan toinen karun kasvillisuuden luonnehtima jyrkähkörinteinen kallio.

Arvotus: Kalliot ovat mahdollisia metsälain 10 §:n tarkoittamia vähätuottoisia kallioita. Kohteella on myös maisemallista arvoa.

Kallio- ja sorarantaa Velkuanmaan luoteisosassa.

5.4 Muut kohteet Velkuanmaalla

14. Tiurlanlahden rantaniitty

Alueen yläosa on mäntyä, tervaleppää ja pensasmaista katajaa kasvaa metsälaidunta. Suurin osa 3 ha:n alueesta on tuoretta heinäniittyä. Rannan tuntumassa kuivaa heinä- ja ruohoniittyä ja kallioketo. Alueella kasvaa peltorusojuurta, joka on luokiteltu uhanalaiseksi, vaarantuneeksi (VU). Alue on osin umpeenkasvanut, sillä sitä ei enää laidunneta.

Arvotus: Kohde on maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi (Lehtomaa 2000, Knuutila ym. 2005).

15. Nänin lehdeshaka

Nänin tilalla on entistä hakamaata, jossa on satamäärin vanhoja lehdestettyjä koivuja. Vastaavanlaisia kohteita ei Lounais-Suomessa juurikaan ole.

Arvotus: Kohde on maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi (Knuutila ym. 2005).

16. Saarentien keto

Velkuankaupungin alueella on kallioketo, jonka kasvillisuus on matalaa ja varsin edustavaa: ketoneilikkaa, mäkikauraa, sikoangervoa, keltamataraa, heinäratamoa ja keltamaitetta (Knuutila ym. 2005).

Arvotus: Kohde on paikallisesti arvokas perinnebiotooppi (Knuutila ym. 2005).

17. Salmin lahti ja rantaniitty

Salmin lahden pohjukka on matala ja leveästi ruovikkoinen. Se on saaren suojaisin lahti ja tarjoaa vesilinnuille sopivaa pesimä- ja ruokailuympäristöä. Lahtea ympäröi lehti- ja puustoinen rantametsä.

Lahden koillisrannalla oli kesällä 2008 hevosten laiduntama rantaniitty, joka rajoittuu lahden puolella ruovikkoon. Rannan puolella laidunalueeseen kuului kaistale rehevää rantametsää, jossa kasvaa kookkaita pihlajia, tuomia ja tervaleppiä sekä on joitakin pötkelöitä. Niittyalueen eteläpäässä on korkea kalliokumpare, jossa kasvaa matalia katjia ja josta aukeaa näköala yli lahden.

Arvotus: Kohdetta voidaan pitää paikallisesti arvokkaana perinnebiotooppina ja linnustokohteena.

Tiurlanlahden rantaniitty ja Saarentien keto.

18. Tiurlanlahti

Tiurlanlahti on Salmin ohella toinen Velkuankaupungin suojainen ruovikkolahti.

Arvotus: Kohdetta voidaan pitää linnustollisesti paikallisesti arvokkaana.

19. ja 20. Pohjankylän ja Tiurlan katajakalliot

Velkuankaupungin pohjoisosan kyläasutuksen liepeillä on viljelyksiin rajoittuvia matalia kalliobelänteitä. Niillä kasvaa kalliomännikköä ja yleisesti katajia sekä pienialaisesti ketokasvillisuutta.

Arvotus: Kallioita voidaan pitää kasvillisuudeltaan paikallisesti huomionarvoisina. Niillä on myös maisemallista arvoa.

5.5

Muut saaret

Selvitysalueella on suuri määrä Velkuanmaata pienempiä saaria ja luotoja, joilla on linnustollista ja maisemallista arvoa, muutamilla myös luonnontilaista puustoa tai kasvistollisia erityispiirteitä. Seuraavalla sivulla olevassa kuvassa on esitetty linnustollisesti huomionarvoiset kohteet.

Niemenkarien pohjoispuolen karit

Aiempien tietojen mukaan saarilla (Laitkari, Vahakari, Harmaakari, Ruohokari ja Kakoriutta) pesivät ajoittain selkälokki (VU) ja merihanhi ja saaret ovat tärkeitä haahkan pesimäsaaria (von Numers 1992). Paikka soveltuu edelleen lajien käytettäväksi, vaikka esimerkiksi selkälokkia ei paikalla maastokäynnillä 2008 havaittukaan.

Arvotus: Kohde on linnustoltaan paikallisesti arvokas.

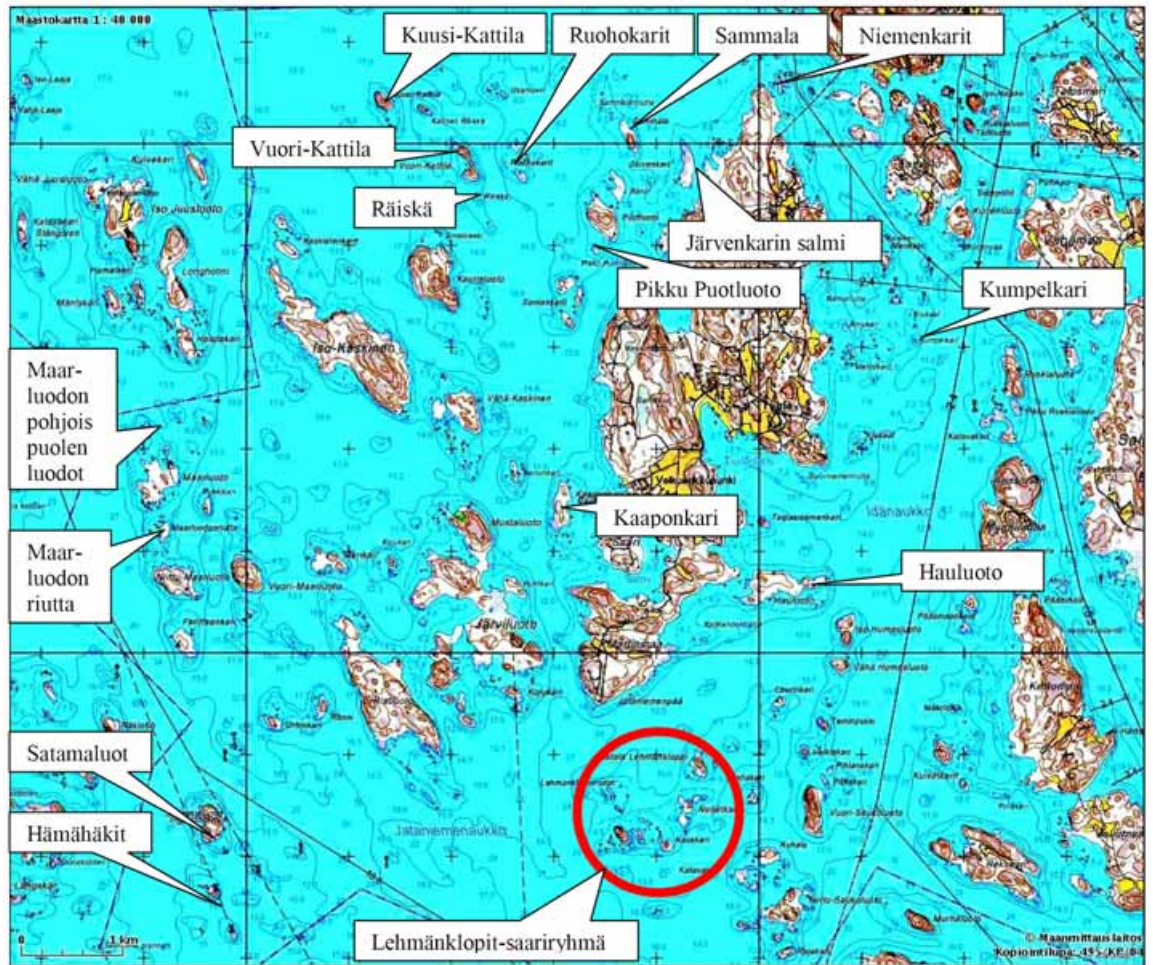
Ruohokarit

Ruokokarit koostuvat kahdesta matalasta, mäntyjä kasvavasta kalliosaaresta ja muutamista luodoista. Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) saaret ovat Velkuan ehkä merilinturikkaimmat ja niillä pesii vielä runsaasti selkälokkeja (VU). Muita pesimälintuja ovat harmaalokki, kala- ja lapintiira, kalalokki, haahka, tukkasotka, meriharakka, sinisorsa, karikukko ja merihanhi. Maastokäynnillä kesällä 2008 saarella havaittiin edelleen runsaasti loppilintuja, eikä saarten tilassa ole tapahtunut muutoksia.

Arvotus: Kohde on linnustoltaan paikallisesti arvokas.

Lokkeja Ruohokariiden yllä.

Lintuluotojen- ja muiden linnustollisesti huomionarvoisten kohteiden sijainti.

Kuusi-Kattila

Saaren eteläosassa on uudehko lomarakennus, mutta muuten se on puustoinen ja pohjoispäässä on avokallio. Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) saari on huomattava lorkkilintusaari, jossa pesii selkälökkeja (VU). Haahkoja on erittäin runsaasti. Maastokäynnillä kesällä 2008 paikalla havaittiin edelleen kala- ja harmaalokkikolonia. Saaren pohjoiskärjen kalliota halkoo basalttijuoni, jossa kasvavat mm. liuskaraunioinen ja käärmeenpistoyrtti.

Arvotus: Saaren pohjoisosassa on linnustoltaan ja kasvistoltaan paikallisesti arvokas.

Kuusi-Kattila. Saarta halkova basalttijuoni näkyy mustana juovana keskellä harmaata kalliota.

Vuori-Kattila

Saari on kalliainen ja rakentamaton. Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) saaren koillisosan kalliojyrkänteellä on pesinyt riskilöitä ja luotokirvinen. Saari on tyypillinen lokkilintusaari, jossa pesii myös paljon haahkoja. Maastokäynnillä kesällä 2008 havaittiin saaren edustalla edelleen mm. riskilä, eikä saaren linnustollisessa arvossa ole tapahtunut muutoksia.

Arvotus: Saari on linnustoltaan ja kasvillisuudeltaan paikallisesti arvokas.

Räiskä

Räiskän luodolla havaittiin kesällä 2008 kala- ja lapintiiroja, jotka todennäköisesti pesivät luodolla. Luoto liittyy Ruohokarien ja Kattilasaarien luotokokonaisuuteen.

Arvotus: Luoto on linnustoltaan paikallisesti arvokas.

Sammala

Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) saaren luoteispäässä on tiira- ja kalalokkiyhdyksunta, jonka seassa pesii sorsalintuja. Saarella pesii myös kymmeniä haahkapaareja sekä selkälokki (VU). Maastokäynnillä kesällä 2008 paikalla havaittiin mm. kalalokki, merilokki, selkälokki, kalatiira, punajalkaviklo ja haahka (Sammalanriutta).

Arvotus: Sammala ja Sammalan riutta ovat linnustoltaan paikallisesti arvokkaita.

Järvenkarin salmi

Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) Järvenkarin saaren ja Velkuanmaan välinen matala salmi on tärkeä sorsalintujen ja kahlaajien ruokailu- ja levähdysalue. Alueella on aiemmin mainittu olevan rantaniittyä, mutta nyt laaja ruovikko.

Arvotus: Salmi on linnustoltaan paikallisesti arvokas.

Pikku Puotluoto

Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) saarella pesii kalalokkikolonia, haahkoja ja metsähanhi. Luoto on edelleen mahdollinen lokkilintujen kolonian sijaintipaikka, vaikka maastokäynnillä kesällä 2008 luoto olikin tyhjä.

Arvotus: Luoto on linnustoltaan paikallisesti arvokas.

Iso-Kaskinen

Iso-Kaskisen keskiosassa on läpi saaren kulkeva melko luonnontilaisen metsän kaistale. Alueella on karuja kallioita, joilla on vanhoja mäntyjä ja kelopuita. Kallioiden välissä on kuusimetsää, jossa on järeitä ylispuumäntyjä ja suopainanteita, joissa kasvaa tervaleppiä. Saaren kallioiden yläpuolella kaarteli merikotkapari. *Täydennys 12.11.2008:*

Saarella ei ollut merikotkan pesää kesällä 2008 (Jouko Lehtonen, kirjallinen tiedonanto 3.10.2008).

Arvotus: Kalliot ovat mahdollisia metsälain 10 §:n tarkoittamia vähätuottoisia kallioita. Alue on kokonaisuutena huomionarvoinen ja sillä on mahdollisesti linnustollista arvoa.

Suopainanne Iso-Kaskisessa ja rantaniitty Maarluodonriutalla.

Kaaponkari

Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) saaren eteläpäässä on silokallioita ja rantaniittyjä. Siellä pesii suuri kalalokkikolonia, sorsalintuja sekä merihanhi ja karikukko. Saari on rakentamaton ja soveltuu edelleen lajien pesintään.

Arvotus: Luoto on linnustoltaan paikallisesti arvokas.

Maarluodon pohjoispuolen luodot

Luodot ovat kallioisia ja lähes puuttomia. Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992)

luodoilla pesii runsaasti tiiroja, lokkeja ja haahkoja sekä riskilä. Kesällä 2008 paikalla havaittiin paljon lокkilintuja, haahkoja, muutamia meriharakoita sekä yksi riskilä.

Arvotus: Luodot ovat linnustoltaan paikallisesti arvokkaita.

Maarluodon riutta

Kallioisella riutalla kasvaa tiheässä mäntyjä, tervaleppiä, pihlajia, tuomea ja katajaa. Sorarannoilla kasvaa matalaa niittykasvillisuutta: vihvilää, isorantasappea ja merirannikkia sekä korkeampina mm. virmajuurta, meriputkea ja käärmepistoyrttiä. Rakkolevää on ajautunut rannoille pieniä määriä. Saarella on 1980-luvulla havaittu erittäin uhanalainen (EN) ja erityisesti suojeltava kasvilaji suolayrtti. Esiintymän nykytilaa ei pystytty maastokäynnillä varmistamaan.

Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) saari kuuluu Velkuan parhaimpiin merilintusaariin. Siellä pesii suuria kalalokki- ja tiirakolonioita, paljon haahkoja ja tukkasotkia sekä säännöllisesti merihanhi (von Numers 1992). Maastokäynnillä kesällä 2008 paikalla oli edelleen paljon kalalokkeja, joskin suuri osa linnuista oli siirtynyt jo saarelta pois. Joukossa oli myös lapintiiraja, ja saarella on laiduntanut kohtalaisen paljon hanhia.

Arvotus: Luoto on linnustoltaan ja kasvistoltaan paikallisesti arvokas.

Hämähäkit

Hämähäkit koostuvat kahdesta pienestä kalliosaaresta, joilla pesi kesällä 2008 runsaasti loppilintuja, harmaa-, kala- ja merilokkeja. Saarten tuntumassa havaittiin myös 6 riskilää. Hieman pohjoisempana Satamaluodon eteläpuolisella pienellä luodolla pesi kesällä 2008 noin 10 paria kala- ja lapintiiroja

Arvotus: Luodot ovat linnustoltaan paikallisesti arvokkaita.

Hämähäkit koostuvat kahdesta erillisestä saaresta, joilla molemmilla pesii loppilintuja.

Lehmänkloppit

Saariryhmään kuuluvat Lehmänkloppiriutat sekä rakentamattomat saaret Matala Lehmänkloppi ja Neljätkarit sekä korkea kalliosaari Korkia Lehmänkloppi ja sen lähiluodot. Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) saariryhmällä pesii runsaasti haahkoja ja loppilintuja sekä riskilä. Tilanne ei ollut muuttunut maastotarkistusten (kesä 2008) perusteella.

Arvotus: Saaret ja luodot ovat linnustoltaan paikallisesti arvokkaita.

Niittu-Saukoluoto

Saaren keskiosassa on rehevän kasvillisuuden vyöhyke, jossa kasvaa nuorta harmaaleppää, tuomea ja pihlajaa sekä haapoja, joista 5 on järeää. Muuta kasvillisuutta ovat mm. taikinamarja, kivikkoalvejuuri ja orjanruusu. Alueella on pieni kosteikko, jossa kasvaa saroja, metsäalvejuurta ja kurjenjalkaa. Saaren kallioperässä on kalkkivaikutusta. Linnuista havaittiin lehtokerttu ja palokärki.

Saaren pohjoiskärjen kalliolla kasvaa vanhoja mäntyjä ja sen edustalla olevalla luodolla matalaa niittykasvillisuutta. Vesi on nimen edustalla kirkasta ja siinä näkyy rakkolevää.

Arvotus: Saaren keskiosassa on mahdollinen metsälain 10 §:n tarkoittama rehevä lehtolaikku. Pohjoisosa on kasvistoltaan paikallisesti huomionarvoinen.

Niittu-Saukoluodon kalliorantaa ja rehevää lehtoa.

Vuori-Saukoluoto

Saaren luoteisosassa on kalliojyrkänne, jossa on halkeamia ja luola.

Arvotus: Jyrkänne on mahdollinen metsälain 10 §:n tarkoittama jyrkänne.

Hauluoto

Saari on rakentamaton ja kasvaa melko luonnontilaista kalliomännikköä. Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) saarella pesii runsaasti haahkoja sekä sen länsiosissa selkälokkeja (VU). Alue soveltuu edelleen näille lajeille pesäpaikaksi, vaikka esim. selkälokkeja ei paikalla maastokäynnillä kesällä 2008 havaittukaan.

Arvotus: Saari on linnustoltaan paikallisesti arvokas ja puustoltaan melko luonnontilainen.

Kumpelkari

Luodolla pesi kesällä 2008 useita lokkipareja (kolonia). Maastokartoituksissa 1.7.2008 havaittiin harmaa, - kala ja merilokkeja, selkälokki sekä useita eri lajien lentopoikasia. Saari on puuton ja siellä kasvaa mm. meriputkea, maksaruohoja ja hiirenvirnaa.

Arvotus: Luoto on linnustoltaan paikallisesti arvokas.

Siestenkari

Aiempien tietojen mukaan (von Numers 1992) saarella pesii lokkeja ja haahkoja. Maastokäynnillä kesällä 2008 paikalla ei ollut lintuja, mutta saari on edelleen lokkilinnuille ja haahkoille soveltuva pesimäluoto.

Arvotus: Luodot ovat linnustoltaan paikallisesti arvokkaita.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Selvitysalueen luonnonsuojelullisesti arvokkain kohde on Mustaluoto, joka on jo osittain luonnonsuojelualuetta. Osayleiskaavassa kohde tulee osoittaa luonnonsuojelualueeksi tässä selvityksessä esitetystä laajuudesta. Tiurlan tammi ja Velkuanmaan merenrantaniitty ovat ainoa selvitysalueella todetut kohteet, joka voisivat täyttää luonnonsuojelulain 29 §:n suojellun luontotyypin kriteerit. Säädetyt hallintomenettelyt jälkeen luontotyyppiä määriteltyä aluetta ei saa muuttaa niin että sen ominaispiirteet muuttuvat.

Muiden tässä selvityksessä todettujen kohteiden vaikutus maankäytön suunnitteluun on lievempi ja niiden säilyttämistä suositellaan kaavan muut tavoitteet huomioon ottaen. Monilla saarilla ja luodoilla on vähintään paikallista linnustollista arvoa ja rakentamisen osoittamista niille ja niiden läheisyyteen tulee välttää.

Metsälain 10 §:n tarkoittamien erityisen tärkeiden elinympäristöjen metsänhoidolliset hoito- ja käyttötoimenpiteet tulee tehdä elinympäristöjen ominaispiirteet säilyttävällä tavalla. Mikäli mainitut kohteet eivät täytä metsälain vaatimuksia, voidaan niitä silti pitää muina paikallisesti huomionarvoisina luontokohteina. Molemmissa tapauksissa kohteet tulee huomioida maankäytön suunnittelussa, niin että suunnittelu muun muassa edistää luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä (maankäyttö- ja rakennuslaki 5 §). Vesilain 17a §:n kohteiden luonnontilan muuttaminen vaatii ympäristölupaviraston luvan.

Selvitysalue on pinta-alaltaan laaja ja siellä on erilaisia luontotyyppisiä kulttuuriympäristöistä karuihin selkäluotoihin. Osayleiskaavoitusta varten pyrittiin aikaisempia selvityksiä hyväksi käyttäen kartoittamaan alueen luontoarvoiltaan merkittävimmät kohteet.

Esimerkiksi linnuston osalta nyt tehtyä selvitystä ei voi eikä tule tuloksiensa osalta verrata varsinaiseen tieteellisellä tarkkuudella ja metodeilla tehtyyn linnustotutkimukseen, joka vaatii useita käyntikertoja ja jolla on mahdollista saada tarkempaa tietoa esimerkiksi eri lajien parimääristä. Myös selvitysajankohdasta (heinäkuun alku) johtuen on selvää, ettei tässä selvityksessä ole todennäköisesti havaittu kaikkia alueella esiintyviä tai pesiviä lajeja. Tehtyjen lajihavaintojen ja elinympäristöjen tulkinnan sekä aiempien tietojen perusteella voidaan katsoa, että kustakin kohteesta voidaan muodostaa maankäytön suunnittelun kannalta riittävä kuva kunkin alueen linnustosta.

7 LÄHTEET

Geologian tutkimuskeskus 2007: Geokartta-palvelu. <http://geokartta.gtk.fi/>

Knuutila, M., Lehtomaa, L. & Rapo, J. 2005: Velkuan perinnemaisemat. – 19 s. Lounais-Suomen ympäristökeskus.

Kotiranta, S. 2008: Kirjallinen tiedonanto Mustaluodon luonnonsuojelullisista arvoista ja karttaraajaus. 1.7.2008.

Lehtomaa, L. 2000: Varsinais-Suomen perinnemaisemat.

Lounais-Suomen ympäristökeskus 2006: Päätös Mustaluodon luonnonsuojelun perustamisesta. 12.4.2006.

Lounais-Suomen ympäristökeskus 2008: Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=280678&lan=fi&clan=fi>

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. - 192 s. Metsälehti Kustannus. Helsinki.

von Numers, M. 1992: Luonnoninventointi Merimaskun ja Velkuan kunnissa. – 12 s.

Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000: Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. Suomen ympäristökeskuksen moniste 188.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. ja Mannerkoski, I. (toim.) 2000: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – 432 s. Ympäristöministeriö. Helsinki.

Suomen ympäristökeskus 2008: Hertta-järjestelmän tiedot luontokohteista ja uhanalaisista lajeista.

Yhteydenotot:

Velkuan kunta.

Varsinais-Suomen ympäristökeskus, luonnonsuojeluosasto: ylitarkastaja Seppo Kotiranta, ylitarkastaja Leena Lehtomaa.

Metsähallitus. Merikotkatyöryhmä.

Liite 1. Velkuanmaan luontokohteet.

